

O kosztach tłumaczeń. O tym dlaczego tanie tłumaczenia oznaczają kłopoty dla klienta.

Przeglądając się ofertom cenowym za tłumaczenia można szybko dojść do wniosku, iż ceny za usługi tłumaczeniowe wahają się od bardzo niskich do dość wysokich. Kwestię kosztów za tłumaczenie należy rozpatrywać w kontekście wykonywania tłumaczeń przez:

- biura tłumaczeń,
- tłumaczy działających na własny rachunek oraz
- tłumaczy przysięgłych (ustanowionych na starych i nowych zasadach).

Jak wiedzą Państwo z innych artykułów tłumaczenia dla biur tłumaczeń wykonują często studenci filologii (oby to byli aż studenci) lub nawet ludzie zupełnie niezwiązani z branżą tłumaczeń, w najlepszym przypadku będą to osoby przyuczające się do zawodu tłumacza. Skutkuje to niskimi kosztami realizacji takich tłumaczeń i niestety mocno rzutuje na ich jakość. Tłumaczenia wykonane przez niewykwalifikowane osoby (ciężko jest nazwać je pracownikami, gdyż najczęściej nie są zatrudnione na stałe) zawierają liczne błędy, co w efekcie może przysporzyć klientom poważnych strat. Z drugiej strony biuro tłumaczeń kusi niską ceną takiego tłumaczenia, więc często klienci zachęteni niskimi kosztami decydują się na realizację tłumaczenia. W efekcie tłumaczenie najczęściej nie nadaje się do użytku, a jeśli jest publikowane na szerszą skalę, to w życiu codziennym każdy z nas może spotkać się z sytuacją, gdy np. na opakowaniu jakiegoś produktu widnieje zupełnie niezrozumiany frazes. Czytając tłumaczenie chociażby składu produktów na opakowaniach, natrafiamy na prawdziwe kuriozum. Dotyczy to chociażby tłumaczenia składu produktów znanych polskich (i nie tylko!) marek. Klienci biura tłumaczeń często nie są nawet świadomi, jakiej jakości tłumaczenie dostają i z czego to wynika. Niska cena końcowa za tłumaczenie przesłania im cel, w jakim miało być wykonane tłumaczenie.

Z drugiej strony można napotkać na biura tłumaczeń, które współpracują z wykwalifikowanymi zawodowymi tłumaczami. Żeby taka współpraca opłaciła się obu stronom, tłumacz musi pobrać większą kwotę od biura, wskutek czego cena za tłumaczenie wzrośnie, a klient biura może spodziewać się znacznie wyższych kosztów tłumaczenia. W efekcie dostanie najczęściej całkiem dobre tłumaczenie, jednakże jego cena będzie zazwyczaj znacznie wyższa niż cena, jaką zapłaciłby za tłumaczenie bezpośrednio u tłumacza prowadzącego własną działalność. Tak jak w przypadku innych branż, tak i w tłumaczeniach powinno się unikać pośredników, którzy narzucają swoją marżę do ceny ostatecznej. Po co płacić dwa razy za jedną robotę?

Najlepszym rozwiązaniem wydaje się zlecenie tłumaczenia tłumaczowi przysięgłemu prowadzącemu własną działalność. I tu również trzeba być ostrożnym w momencie wyboru tłumacza. Aby to zrozumieć, należy w dwóch zdaniach omówić historię zawodu tłumacza przysięgłego w Polsce. Do roku 2005 uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego mógł zrobić praktycznie każdy absolwent filologii. Wystarczyło ukończyć studia, złożyć wniosek w sądzie rejonowym i przed sędzią złożyć przysięgę. Od roku 2005 należy zdać egzamin państwowy w Ministerstwie Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.

Jaka jest różnica pomiędzy tłumaczami przysięgłymi ustanowionymi przed 2005 r. a tymi ustanowionymi później? Tłumacze ustanowieni wcześniej często składali wnioski o ustanowienie tłumaczem przysięgłym, nie posiadając zbyt dużej wiedzy o wykonywaniu tego zawodu. Z tego powodu nawet nie rozwijali swojej działalności, a tłumaczenia wykonywali dorywczo, zatrudniając się jednocześnie na etacie. Część tłumaczy jednak prowadziło profesjonalne usługi tłumaczeniowe, kształcąc nieustannie swoje umiejętności i ulepszając warsztat pracy. Jest to jednak znikoma ilość tłumaczy, którzy dziś najczęściej mają już bardzo dobrze ugruntowaną pozycję na rynku i nawet nie przyjmują już nowych klientów. Osoby, które pragnęły uzyskać prawo do wykonywania zawodu po 2005 r., musiały wykazać się nie lada umiejętnościami w sporządzaniu tłumaczeń. Egzamin państwowy jest niezwykle trudny, zdawalność jest na dość niskim poziomie i aby miało sens podejście do niego, osoba kandydująca do zawodu powinna wiązać z nim swoją przyszłość zawodową. Dzięki temu klient tłumacza przysięgłego, który został ustanowiony po 2005 r., może mieć większą pewność, że jakość tłumaczenia wykonanego przez tego tłumacza będzie na wysokim poziomie. Z tego powodu i z racji podniesionego prestiżu zawodu tłumacza przysięgłego trzeba liczyć się również z większymi kosztami tłumaczeń. Nie są to jednak duże odstępstwa od standardowych cen, a spokojna głowa i gwarancja dobrze wykonanego tłumaczenia szybko wynagrodzą wyższy koszt tłumaczenia.

Powyższe rozważania nie są naturalnie standardem. Może się trafić, że tłumaczenie wykonane również przez tłumacza ustanowionego na nowych zasadach nie będzie kosztować zbyt wiele. Jednakże w takim przypadku trzeba będzie liczyć się z dodatkowymi utrudnieniami; np. znacznie wydłużony czas realizacji tłumaczenia, co dla klientów ściśle współpracujących z partnerami zagranicznymi jest nie do przyjęcia. Poza długim czasem realizacji utrudnieniem może być również trudność w kontakcie z tłumaczem (praca na etacie).

Reasumując można stwierdzić, że niski koszt tłumaczenia obciążony jest dodatkowymi problemami dla klienta; tłumaczenie albo trzeba będzie poprawiać (lub nawet robić od nowa!), albo trzeba będzie czekać na tłumaczenie bardzo długo. Profesjonalnie działająca firma tłumaczeniowa będzie miała na pewno nieco wyższe stawki, ale dzięki temu klient ma pewność, że praca będzie wykonana solidnie. Z tłumaczeniami jest trochę jak z zakupem auta - można kupić auto mniej znanej marki i liczyć się z ewentualnymi trudnościami z zakupem części zamiennych bądź z problemem w przypadku naprawy u mechanika. Z drugiej strony kupując auto bardziej znanej marki można mieć większą pewność, że wszystko będzie działać, jak należy. Porównanie nie jest może idealne, ale w pewnym stopniu w prosty sposób obrazuje różnicę cenową pomiędzy tanim a droższym tłumaczeniem.

Powyższe rozważania cenowe dotyczyły głównie tłumaczeń dokumentów niestandardowych, np. tekstów technicznych, medycznych lub prawniczych. Jeśli chodzi o tłumaczenia dokumentów standardowych, jak na przykład akt urodzenia, dokumenty samochodowe, zaświadczenia urzędowe, to koszty takich tłumaczeń w każdej firmie tłumaczeniowej i u każdego tłumacza będą bardzo zbliżone. Różnice cenowe wynoszą kilka złotych na całości tłumaczenia, o ile w ogóle wystąpią. W tym przypadku można iść śmiało do dowolnego tłumacza. Warto jednakże uzgodnić wcześniej termin odbioru (uważamy, aby nie był zbyt długi) oraz koszt tłumaczenia, żeby nie było niemiłego zaskoczenia w późniejszej fazie tłumaczenia.

W niniejszym artykule celowo nie było wzmianki o jakości tłumaczeń wykonywanych przez dane grupy tłumaczy. O tym w innym artykule, do którego serdecznie zapraszam. Jakość jest jednakże niezwykle istotnym czynnikiem wpływającym na cenę tłumaczenia. Zależność jest dość prosta: im wyższa cena, tym lepsza jakość. Jest to oczywiście uogólnienie. Po więcej szczegółów zapraszam do artykułu nr 4.

Leszek Adam Mickiewicz